

Een geboren pacifist

Redactielid Leen van den Herik besteedt dit jaar in deze nieuwe rubriek aandacht aan verschillende aspecten van geweldloos opvoeden. Aan de orde komen: 'Geboren als pacifist' (*Vredespiraal* nr 1, maart 2024), 'Een te snel boos wordend kind' (*Vredespiraal* nr. 2, juni 2024), 'Je kind ondersteunen bij somberheid; een kringgesprek over vriendschap' (*Vredespiraal* nr. 3, september 2024) en 'Geweldloos in school en kerk' (*Vredespiraal* nr. 4, december 2024). Naast persoonlijke ervaringen, bieden deskundigen diverse handreikingen.

Leen
van den Herik

Al sinds mijn geboorte ben ik klein en tenger gebouwd en zo gebleven. Ik groeide op in een klein dorp in de Alblasserwaard met een zeer ruim sociaal netwerk/vangnet. In mijn gezin/familie/ woonomgeving kwam eigenlijk geen tot nauwelijks geweld voor. De enige vormen hiervan die ik kon zien waren de zeer talrijke dienstplichtige militairen en het geweld tegen dieren bij de slacht in vele vormen. Ook in de contacten met andere kinderen kende ik eigenlijk nauwelijks geweld.

Natuurlijk waren er wel eens kleine ruzietjes tussen leerlingen op de lagere school of spelende kinderen in de straat of wijk, maar daar was ik nooit bij betrokken. Want het kleinste jongetje van de klas een tik of schop geven scoorde niet echt op de heldenladder. Bovendien: zodra zich iets van aankomende meningsverschillen aankondigde, maakte ik mij uit de voeten.

Kaken Op Elkaar

Ik was mij er zeer van bewust dat kracht en macht niet mijn terrein was, dus verkoos ik zonder hier toe door ouders/opvoeders te zijn aangespoord, voor andere 'wapens' en wel: zeer nauwgezet volgen wat zich rondom mij afspeelde en zelden of nooit commentaar geven. Oftewel: Kaken Op Elkaar ('KOE' leer ik mijn kleinzoon).

Verder nam ik altijd tijdig afstand van mogelijke brandhaarden en bouwde ik goede vriendschapsbanden op met een aantal mogelijke 'bondgenoten' van gelijke leeftijd.

Ook werkte ik aan de opbouw van mijn sterke eigenschappen zoals rekenen en boeken lezen, waardoor ik voor een bredere kring medeleerlingen eerder een te raadplegen jongen werd in plaats van een na te jagen kereltje. Daarnaast zorgde het bezit van een televisie in huiselijke kring ervoor dat leeftijdsgenoten zich graag bij ons thuis kwamen melden!

Tot slot speelden ook de beschutting en het onderdak dat geboden werd door een brede kring volwassenen, zoals oom, tante, burens en ouders van vrienden, voor een vreedzame jeugd. Daardoor kwam ik voor fysiek geweld en pesterijen meestal niet in aanmerking. Mijn ouders hebben ook nooit enige toespeling gemaakt op mogelijke verdedigingslijnen, zoals vechtsporten, mede omdat mijn postuur en spierkracht ook niet echt daartoe gelegenheid leek te bieden!

Leen van den Herik

Catechetisch theoloog Leen van den Herik (1952), die in 1976 is getrouwd met Dullyna van der Weit, is vader van vier kinderen: dochter Hiekeliën Tess, zonen Lennart en Christian en het eigen bedrijf Narratio.

Sinds 1987 is hij met emeritaat waardoor hij tijd en energie kreeg voor twee kleinkinderen (zie foto) met enige genetische gelijkenis, die hem regelmatig doen terugdenken aan zijn eigen kindertijd. Bovendien is hij, daarnaast al ruim tien jaar een zeer enthousiast volgeling van *De Kleine Prins*.

Minimale kwetsbaarheid

Zodra ik de iets ruimere wereld van het voortgezet onderwijs betrad, bleken een aantal gebruikte wapens minder effectief en een ander deel moest worden vernieuwd, zoals de vriendenkring en hun ouders. Maar dat verliep vrij voorspoedig, zodat ook hier de kwetsbaarheid minimaal was. Natuurlijk was er wel eens een vrijbouter die mij als mikpunt koos, maar dan kreeg ik vaak ook van docenten/leraren het voordeel van de kleinbouw. Later, tijdens de militaire dienstplicht en in de studentenwereld, waren geweld en pesten geen onderdelen van de leefwereld waarin ik terecht kwam.

Draagkracht overschreden

In de (vooral werk-)situaties waarin ik mede mocht bepalen wie waarvoor in aanmerking kon/mocht komen, zijn eventuele nare herinneringen aan daders en slachtoffers nooit aan de orde geweest. Wel herkende ik bij anderen soms hoe te weinig liefde in de jeugd doorklinkt bij beslisprocessen in het heden.

Bij het prachtige lied *Wie* van Herman van Veen voelen we allemaal: ja, dit gebeurt. Kinderen en volwassenen bij wie de zon uit het gezicht is gehaald, het lachen is gesmoord, bij wie het kind in hen, dat altijd weer opstaat als het valt, is gedood. Hun draagkracht is overschreden en voortdurend geweld en onveiligheid zijn onderdeel van hun leven geworden, als slachtoffer in heden of verleden, als pleger in heden of verleden, of beide... Ik vraag me soms af of dergelijke jeugdervaringen bij iemand als Poetin ook een rol hebben gespeeld. Al moet daarbij natuurlijk wel een brede regeringsgroep worden overtuigd of inderdaad een tirannieke besluitstructuur worden toegepast.

Zelf heb ik veel profijt gehad van een matig vijandige omgeving en ook van op afstand functionerende opvoeders in gezin/school en kerk. Vandaar dat ik deze onderdelen in aparte artikelen zal uitwerken, telkens met behulp van zeer deskundige geweldbestrijders, waar ook verder kan worden doorgelezen in hun eigen en door hen genoemde literatuur. ◀

Wie

Wie heeft de zon uit jouw gezicht gehaald
Wie heeft het licht in jou gedoofd
Wie heeft je rooie wangen bleek gemaakt
Wie joeg de dromen uit je hoofd
Wie brak jouw kleine hart
Kleurde je ogen zwart
Wie is niet nagekomen wat hij heeft beloofd

Wie heeft het lachen in jouw keel gesmoord
Heeft je vuisten zo gebald
Wie heeft dat onbevungen kind vermoord
Dat altijd opstaat als het valt
Wie boog jouw rechte rug
Trapte je speelgoed stuk
Wie brak jouw vleugels in de vreugde van hun vlucht

Wie is er zo aan jou voorbijgegaan
Wie verraadt hier jouw geloof
Wie hield zich voor het kraaien van de haan
Na de derde keer nog doof
Wie is het die vergat
Dat jij de toekomst had
Wie heeft jou net als ik te weinig lief gehad
Wie heeft jou net als ik te weinig lief gehad

Herman van Veen

